

"Pigtråds-pi'erne" fra O'ense

Les Filles

Jette Frandsen

Margit N. Andersen

Kirsten Pedersen

Grete Kristensen

TIVOLIS KONCERTSAL Foto: Per Dalsgaard

Der var ikke mange pige-grupper i det danske pigtrådslandskab i midten af tresserne, og de der var, havde store problemer med at slå igennem et meget mands/drengedomineret musikmiljø. Der var dog nogle få pige-grupper, som fik en rimelig men ofte kort succes bl.a. Butterflies fra Roskilde, (se deres egen hjemmeside, Queens/Cheetas (se Marianne Hall Christensens hjemmeside). Men der var også en del mere ukendte pige-grupper, som Parrots, Girls of Barbed Wire, Girls Group o.fl. Gruppen, det her skal handle om, er Les Filles fra Odense. Her er lidt billedmateriale og tekster fra blade og aviser fra mine gemmer.

Læs mere om Les Filles på Rune T. Kiddes hjemmeside <http://runekidde.blogspot.dk/2012/02/danmarks-frste-kvindelige-rockband-les.html>, hvor der bl.a. er et interview med Margit Nølleman fra 2009. Den lange og detaljerede historie findes i Boris Blinoffs bog "Rock på Fyn".

Margit og Kirsten før dannelsen af Les Filles

Der øves i dagligstuen med gruppens første sanger, Lisbeth Andersen. Læg mærke til, at Jette åbentbart foretrak at spille tromme uden sko.

Originalt foto fra Alfred Christensen

Les Filles fotograferet i Alfred Christensens musikforretning i Holstebro. Gruppen havde lige købt deres hvide Kent-guitarer, som absolut ikke hørte til guitarernes 1. division. Om Selmerforstærkerne er deres egne, må stå hen i det uvisse, da Alfred Christensen netop reklamerede voldsomt for dem, og brugte enhver lejlighed til at få de mest populære grupper fotograferet med Selmer forstærkere.

Som drengene var også pigerne ens klædte her i flotte blå kjoler med hvide kraver, men optrådte også i trøjer med Les Filles påtrykt.

Fra venstre Jette Frandsen, Kirsten Pedersen, Grete Kristensen og Margit Nelleman Andersen.

Politiken den 2. januar 1965

Kirsten, Grete, Jette og Margit — det lange hår havde de i forvejen

Pigtråds-pigerne

SA har vi endelig, og ifølge onde tingers spådom lidt post festum fået landets første helt kvindelige pigtråds-gruppe, nemlig „LES FILLES“ fra Odense a'. (Fly, skreg de, hvem der flygte kan).

Og hvis der er no'en, der tror, at les Filles betyder fileterne, så ka de godt tro om, ka de! For disse pier, som bemæjtiger sig den fynske nat, har skam ben i næjsen, og hvor der ellers er brug for ben. Deres franske kollektivnavn betyder slet og ret „Pierne“, og her kommer de:

JETTE ANDERSEN: 19 år, gruppens leder, musikstuderende, janit-skar, vil gerne slå på tromme i et symfoniorkester, glad for Beethoven, Carl Nielsen, gal på traditionel jazz, ser en vej frem gennem Beatles. Ryger pipe.

MARGIT NELLEMAN: 16½ år, 4. mellem, Beatles-fan med undulat,

som hedder Ringo, musikalsk baggrund i klassisk sang, gruppens eneste blonde.

KIRSTEN PEDERSEN: 16 år, yngste i gruppen, vil gerne være pressefotograf, spiller rytmeguitar, har en hund, der synger med, elsker Beatles, eksisterer i realklassen, vil gerne til England for at blive uddannet — inden for hvilken anglo-trylleformular er ikke nærmere angivet.

GRETE CHRISTENSEN: 18 år, 3. G., gruppens sanger, men spiller udenfor klarinet — efter noder, desuden basguitar efter pigtråd, var glad for såvel klassisk som jazz, indtil Beatles kom, skreg og sejrede — også over Grete, student til sommer (håber hun).

Alle fire piger er bosat i Oense. Vi så dem i TV nytårsaften — nåja, eftermiddag, og de har allerede et travlt program focan sig til 1965.

Fileterne, undskyld — Les Filles — regner med at larme sig ind på støjmarkedet i år — hold øre med dem!

pst.

PIGTRÅDSPIGERNE

Spiller i aften i København - drengene mest begejstrede.

Pigerne, alias det odenseanske pige-pigtrådsorkester med det kønne franske navn LES FILLES - er sikkert de eneste pigtrådsmusikanter, der får natkjoler med fanposten. Les Filles er ved at vinde terræn i pigtrådsbranchen, som ellers helt er domineret af mænd - med langt hår ganske vist, men alligevel en ringe erstatning. I aften spiller de fire gæve piger ved det store pigtrådskarneval i KB-Hallen - for én gang skyld iført sorte giraftrusser og røde jægerjakker.

De fire begyndte at spille sammen for et halvt år siden. På en ret utraditionel måde. Gruppens leder, 19-årige Gerd, satte simpelt hen en annonce i avisen, hvor hun efterlyste piger, som var interesseret i at spille pigtråd.

- Jeg fik mange svar, siger Gerd. Men af dem kunne jeg selvfølgelig ikke høre, om pigerne kunne spille, så jeg tog en lille tur rundt, hørte på evner og valgte tre ud.

- Var det ment som en udfordring til drengene?

- Det kan man godt sige, hvis det skal siges pænt. Men det var nu først og fremmest fordi jeg manglede penge til at læse for. Pigtråd viste sig at være en dårlig vej. Foreløbig har vi mere end nok med at betale instrumenterne af. De kostede 15.000 kroner.

- Hvor tit er I ude?

- Hver weekend. Vi har det princip, at spilleriet ikke må gå ud over studierne. Af samme grund har vi sagt nej til et smigrende tilbud fra England.

Tilbud fra Island

Til gengæld overvejer vi et tilbud fra Island. Det skal være i sommerferien, så det håber vi at kunne klare.

- Hvem er det, der kan li' jer?

- Drengene først og fremmest. Vi får masser af fanbreve - men næsten aldrig fra piger. Det er som om de er en smule jaloux.

- Er der ægteskabstilbud mellem fanbrevene?

- Nej, hverken det eller middagsinvitationer. Men vi har fået tilsendt både natkjoler, underkjoler og undertøj fra begejstrede mænd -

uden forpligtelser af nogen art. Og det synes vi egentlig er meget sødt.

- Hvilken musikalsk erfaring har I?

- Både Kirsten og Margit har spillet før - sammen for øvrigt, siger Gerd. Klassisk ligesom jeg. Selv spiller jeg trommer i orkestret og dyrker derudover klassisk klaverspil - af og til spiller jeg også klassisk på trommerne.

- Fra klasisk til pigtråd. Det er et vældigt spring.

- Ja, i begyndelsen var vi faktisk heller ikke særlig glade for at spille pigtråd, men efterhånden kom vi til at synes bedre og bedre om det. Vi er især inspireret af The Rolling Stones - rhythm and bluesmusik, lidt i stil med gammel jazz.

- Forsøger I at "sexe" jer til popularitet?

- Ikke bevidst i hvert fald. Normalt spiller vi i ganske almindelige nederdele og bluser. Men hovedårsagen til vores succes er jo nok alligevel, at vi er piger. Drengene vil også have noget at se på. Så må vi tage pigernes jalousi med.

Carsten Grolin

EKSTRABLADET

fredag d. 20 februar 1965

MINI-FOKUS

Les Filles

Vi har haft mange breve om Danmarks første pige pigtråds-orkester Les Filles — og i den anledning bringer vi en slags minifocus på det efterhånden kendte pigeorkester. Det påstås fra forskellig side at »Girls« of Barbed-wire« er Danmarks første pigeorkester, men vi har fra Les Filles fanclub fået at vide, at Les Filles har bestået i hvert fald 3 måneder længere.

JETTE ANDERSEN

leder gruppen

Fødselsdag: 30.-9. Alder 19 år. Hårfarve: mørkebrun. Øjenfarve: brune. Instrument: trommer. Uddannelse: går i gymnasiet, ønsker at blive janitshar i symfoniorkester. Debutoptræden: som 8-årig i Tivoli Hobby: musik. Favoritter: Beatles, Mil-

lie, Stones, Sammy Davis jun. Yndlingsfarve: blå, beige. Yndlingsdrik: Te whiskysouer, rødvin og mælk. Søskende: en bror. Favoritdreng: høj, mørk i cowboybukser og sweater. Elsker: dans, Paris. Ambitioner: at blive optaget på musikonservatoriet og få en fin afgangseksamen. Sport: rulleskøjtedans, håndbold og ridning. Favoritplade: Carl Nielsens 5. symfoni, I feel fine.

GRETE CHRISTENSEN

Fødselsdag: 14.-1. Alder: 18 år. Hårfarve: mørkebrun. Øjenfarve: mørkeblå. Instrument: bas, sanger. Uddannelse: går i gymnasiet. Debutoptræden: 1960, spillede klarinet. Hobbies: musik, rejser. Favoritter: Beatles, Les Amis, Beethovens. Yndlingsfarve: mørkegrøn. Yndlingsdrik: Cog-

nac og rødvin. Søskende: en bror. Favoritdreng: høj, mørk-håret og sød. Elsker: at høre god musik. Ambitioner: at få en god studentereksamen og en sød mand. Sport: det hader jeg. Favoritplade: Teenager love.

MARGIT NELLEMAN ANDERSEN

Fødselsdag: 22.-5. Alder: 16 år. Hårfarve: blond. Øjenfarve: blå. gang virker positiv. realskoleelev. Debutoptræden: sang som 10-årig i Haderslev. Hobbies: sove og spille guitar. Favoritter: Beatles, Swinging, Blue Jeans. Yndlingsfarve: sort og rød. Yndlingsdrik: Kaffe. Søskende: ingen. Favoritdreng: smart tøj, langt hår. Elsker: Flæsketeg med rødkål. Ambitioner: at blive en dygtig guitar-rist. Sport: dans. Favoritplade: Eight day's a week.

KIRSTEN PEDERSEN

Fødselsdag: 27.-1. Alder: 16 år. Hårfarve: blond. Øjenfarve: blå-grå. Instrument: rytme. Uddannelse: går i skole. Debutoptræden: Atlantic, 1962. Hobbies: at gå i pop- og strikkeklub. Favoritter: Tony Curtis, Blue Jeans, Javalins. Yndlingsfarve: sort. Yndlingsdrik: martini, vand. Søskende: en bror. Favoritdreng: flot, langhåret, smart. Elsker: pop, havregryn med kakao. Ambitioner: godt for Les Filles i fremtiden. Sport: roning, svømning. Favoritplade: Hallo Josephine.

»Les Filles« i fuld sving ved koncerten i Tivolis koncertsal, hvor de friske fynske piger som sædvanlig lagde for med deres kendingsmelodi »Les Filles Shake«, som Jettes storebror har skrevet til dem efter en ældgammel vise.

Pigerne», som de kalder sig, eller med den franske betegnelse »Les Filles« – som også betyder »pigerne« – har alle en vis musikalsk baggrund. – Hidtil havde de rejst rundt som amatører og underholdt ved forskellige foreningsarrangementer på Fyn. Men så skete der noget. De blev opfordret til at deltage i fjernsynsudsendelsen »Nytårsfrikvarter« på den sidste dag i 1964. Selv om »pigerne« kun viste sig på skærmen i et par numre, var det nok til at overbevise seerne om, at de fire unge damer ikke manglede talent – selv om de var blottet for såvel Beatles-hår som cowboy-bukser. Resultatet blev da også en strøm af henvendelser fra foreninger m. m. rundt om i landet, som ønskede at engagere »pigerne«, der nu fik så fuldt op at gøre, at amatørtitlerne blev lagt på hylden.

Siden da har de populære piger til stadighed rejst land og rige rundt og kom således bl. a. på besøg i København, hvor de medvirkede som solister i et kæmpeshow i Tivolis koncertsal sammen med bl. andre The Moonlighters, The Bristols, Eva Danné og Sys Gregers.

Gruppen består af fire søde unge piger i alderen 16-19 år. Orkesterleder er den 19-årige **Jette Andersen**. Hun drømmer om en plads som janitschar i et stort symfoniorkester, når pigetrådsfeberen engang er raset ud. Jette har taget realeksamen, og er en fornuftig ung dame med mange gode interesser: Atletik, ridning, sportsdans, rulleskøjtedans og så går hun gerne i teatret, som hun på en vis måde føler sig knyttet til. Hun medvirkede nemlig i Odense Teater's opførelse af »Joan Darc fra Kødbyen« som freiserpige og trommeslager. Jette er uforlovet og tænker ikke på at gifte sig før hun bliver 25. Hun holder meget af at rejse og kunne godt tænke sig engang at komme til udlandet og studere musik.

Margit Nillemand, gruppens singleguitarist, er 16½ og går endnu i skole. Hun er iøvrigt gruppens eneste blondine. Tidligere medvirkede hun i et pigekor, hvor hun udelukkende sang klassisk. Men nu er hun fanatisk Beatles-fan og har bl. a. en undulat, som hun kalder Ringo. Inden de fire piger blev enige om at slutte sig sammen, optrådte Margit sam-

I PIGTRÅD

men med Kirsten, gruppens rytmeguitarist, rundt om i foreninger, hvor de sang tostemmigt og klippede på spansk guitar.

Samme **Kirsten**, som iøvrigt hedder **Pedersen** til efternavn, er med sine 16 år gruppens yngste medlem. Ligesom Margit er Kirsten helt vild med The Beatles, og alene af den grund, kunne hun tænke sig at blive pressefotograf, for derved at få lejlighed til at komme til England og fotografere sine idoler!!! Endnu går Kirsten i skole, og selv om musikken ikke leverer megen fritid, bliver der dog af og til tid til at dyrke lidt sport og danse. Kirsten elsker at danse – og naturligvis er Shake det foretrukne.

Den sidst tilkomne i »Les Filles« er **Grete Christensen**. Hun er 18 år og går i 3. G. Da gruppens oprindelige sangerinde faldt fra, opfordrede veninden Jette hende til at træde hjælpende til. Grete var imidlertid ikke helt glad ved tanken, for nok kunne hun håndtere en klarinet – hun spillede bl. a. i skolens orkester – men med sangen var det så som så. Grete er ret musikalsk, og da hun syntes, der

I slutningen af 1964 skete der revolutionerende ting på det danske pigetrådsmarked. Danmarks første – og så vidt vides Europas andet – professionelle pige-pigetrådsorkester blev en realitet, idet fire raske piger fra den fynske hovedstad tog initiativet til at danne eget orkester, og fratog således drengene deres hidtidige eneherredømme på dette område.

måtte gøres noget, anskaffede hun sig en basguitar, som hun nu – efter venindernes mening – er mester i at spille på. For sværgede Grete udelukkende til klassisk musik og moderne jazz, men idag synes hun, at The Beatles så afgjort ikke er til at kimse af.

– Personligt tror jeg ikke på, at pigtråden får lov at leve ret længe ud i fremtiden, – siger Jette Andersen, »Les Filles« gruppeleder. – Et halvt ... måske et år endnu, men så er det også slut ...

Hvad får egentlig en ung pige til at starte et pigtrådsorkester, spørger man uvilkårligt sig selv. – Jette har svaret på rede hånd.

– Penge ... slet og ret. Når drengene kan tjene penge på det, så kan vi piger vel også. Jeg havde købt et sæt trommer af min storebrors ven, som selv er professionel pianist – klassisk altså ... En annonce i den lokale avis resulterede i en masse svar fra piger, som gerne ville være med til at starte et orkester. Det var faktisk svært at vælge dem ud ...

Men det er ikke helt nok at kunne synge og spille – der skal også være noget at spille på, og instrumenter er vanvittig dyre. »Les Filles« har da også – ligesom de fleste andre grupper – købt deres instrumenter på afbetaling. Små 15.000 kroner skal der endnu spilles ind, før der bliver noget til dem selv. Og der er mange andre udgifter, der skal afholdes – transport, hotelophold, kjoler o.s.v.

– Det med transporten er vi foreløbig sluppet nemt over, – smiler Jette, – hidtil har vore forældre skiftedes til at køre for os.

Af og til hører man, at det kan have sine fordele at være pige ... også pigtrådspige?

– Jeg tror nok, det har været en fordel for os, fordi piger i pigtråd endnu har nyhedens interesse. Folk er nysgerrige efter at se, hvordan vi te'r os. Der har hidtil været fuldt hus de steder, vi har optrådt – og det er især drengene, der er interesserede. 90 % af dem, som beder om autografer, er drenge ...

Men pigerne holder sig nu heller ikke tilbage, fortæller Jette videre, de er nysgerrige efter at få at vide, hvordan man bærer sig ad med at starte en gruppe, hvad instrumenterne koster, om det er svært at spille o.s.v.

Det er vel egentlig ret forståeligt, hvis pigtrådsherrerne føler deres position truet af de hastigt fremtrængende pigegrupper – og derfor ser skævt til pigerne ...

– Næ, tværtimod, – siger Jette meget overbevisende.

Efter koncerten i Tivoli, som sluttede ud på de små timer, lykønskes »Les Filles« af den landskendte impresario Basse Bertram, manden bag de populære fynske piger.

de. Drengene er vældig interesserede og altid parate til at hjælpe og give os gode råd.

Efter Jettes udsagn, tager drengene det ganske koldt og roligt og lader ikke til at være bange for lidt konkurrence fra det svage køn. – Men selv den svageste kan blive stærk, og det kunne jo hændes, at pigerne gik hen og slog drengene ud i pigtråden i 1965 ...

– Det sker ikke, – fastslår gruppelederen fra »Les Filles«. – Tænk på, at pigerne først er begyndt at komme frem for et halvt år siden, medens drengene har næsten to års forspring – og dermed meget mere erfaring. Vi piger har meget at lære endnu.

Margit i "Ladybirds"

Efter tiden med Les Filles fortsatte Margit karrieren som topløs musikere i "Ladybirds", så her er lidt for husarerne.

Skært dansk svinekød har i årevis været en sikker dansk eksportartikel. Skært dansk pigekød er nyeste danske eksportartikel. Dette verdensturné.

Første rejsemål: Stockholm, Paris og Tokyo. De får store gæster.

Vi har talt med flere, som så og hørte gruppen ved premiere på spørgsmålet om musikken: De spiller så dæmpet og diskret musikken.

Gruppen optræder på natklubber, ikke i poprestauranter.

- Det var midt i 60'erne.
- Vi havde spillet i Ålborg, og der var gjort så megen reklame for det, at det var kommet rektor på det lokale musikkonservatorium for øre.
- Han sørgede for, at rektor på Det Fynske Musikkonservatorium fik det at vide.
- Jeg blev kaldt til en samtale på hans kontor. Og her blev det gjort mig klart, at det ikke var passende, at jeg spillede pop, når jeg studerede på musikens højskole, ler 56-årige Jette Frandsen.
- Der gik et halvt år, hvor jeg så forsøgte at holde det hemmeligt. Vi havde jo kontrakter, som vi var nødt til at holde.
- Jeg optrådte i forklædning med sorte briller og under navnet Gerd.
- Men alle kunne genkende mig, og et halvt års tid senere måtte jeg vælge.
- Og det blev så konservatoriet.
- Jeg var nemlig helt tændt på en gang at komme til at spille i et stort symfoniorkester.
- Det må være det allerdejlige, tænkte jeg.
- Men det var ærgerligt, for det var spændende at spille i "Les Filles", mindes Jette Frandsen.
- Her var vi fire piger, der lærte os selv nogle ting. Vel var vi ikke geniale, og det meste af vores musik var kopium. Men det var sjovt, og så var det en god måde at tjene til studierne på.
Jette Frandsen blev på Det Fynske Musikkonservatorium, og hun blev janitshar i Odense Symfoniorkester. Fra 1966 som assistent og fra 1979 som fastansat.

Og hun elsker sit job og fortryder ikke, at hun droppede ud af Danmarks og Europas andet pige-pigtrådsorkester.

Voksede op blandt de færende svende

Jette Frandsen - eller Andersen som hendes pigenavn var - voksede op under ikke helt almindelige forhold. For da hun var otte år, flyttede familien ind på svendehjemmet i Gersdorffsgade (det nuværende Vestre Stationsvej, red.), hvor Jette Frandsens mor var blevet svendemutter. Det betød en opvækst blandt landevejens færende svende som Poul "Savblad", Christian "Høstak" og "Stille" Alfred.
- Min opvækst på svendehjemmet står for mig som noget på én gang varmt og samtidig uhyggeligt. Det var godt, fordi det var nogle dejlige mennesker. De var mine venner, og de passede mig - og passede på mig.
- Og så var det uhyggeligt, når nogen, der havde drukket, ville ind på svendehjemmet. Så kom det til slåskamp. Min far gik på dem - og også min mor. Hun lærte sig at vride et viskestykke, og så gik hun ellers på dem med det, husker Jette Frandsen.
Musikken kom ind i hendes liv omkring 15 års alderen gennem broderen, der spillede klaver og havde et orkester.
- Jeg kunne godt tænke mig at lave rytmen. Jeg fik fat i en tromme og begyndte at spille lidt i skolen. Jeg måtte selvfølgelig ikke være med i min brors band. Senere mødte jeg min da-

Jette og Margit

værende mand, og han spillede bas, så det endte med, at min bror, min kæreste og jeg havde et lille band, der optrådte lejlighedsvis. Blandt andet som opvarmning på natklubben Bang, fortsætter Jette Frandsen.

Der var undertøj i fanposten

I gymnasiet havde Jette Frandsen fået en sidekammerat, Grete, som spillede klarinet.

Hende lykkedes det Jette Frandsen at overtale til i stedet at spille bas. Hun indrykkede så en annonce, hvori hun søgte efter to guitarer, og det bragte Margit og Kirsten for en dag.

- Beatles var lige kommet, og alle var ellevilde. Og samtidig manglede jeg penge til at læse for, derfor lavede jeg bandet, siger hun.

Bandet kaldte hun "Les Filles" - det er fransk og betyder pigerne - og det rygtedes hurtigt, at et pige-pigtrådsband havde set dagens lys.

"Les Filles" fik en manager i Århus og jobs over hele landet. Sågar en fanklub blev oprettet. Fanpost

strømmede ind, og mere end én gang skete det, at der lå undertøj til "Les Filles" i fanposten.

- Vi kørte rundt i min mors gamle Opel med en kasse bagpå. Udstyret havde vi fået af en musikforhandler i Holstebro, og min kæreste stillede det op. Det kunne vi ikke finde ud af.

- Vi optrådte i 40 minutter ad gangen, og på en god lørdag kunne vi nå at spille to steder på en aften. Det gav 2.000 kroner til deling - mange penge dengang.

- Da jeg valgte at stoppe, blev orkesteret nedlagt, og bortset fra Grete, som stadig er min veninde, så vi ikke hinanden igen før i november 1999, da vi samledes for at spille tre numre til koncertarrangementet "Rock mod rynker", slutter Jette Frandsen.

Tekst:
Hanne
Kaarsted

Foto:
Hasse
F

**Odense Symfoniorkesters
trommeslaget startede i 1964
Europas andet pige-pigtråds-
orkester "Les Filles" - det var
tæt på at koste hende pladsen
på konservatoriet i Odense...**

Les Filles på Rytmeposten november 1999

